LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN

The policy of this Newspaper is to provide our Latvian people in exile with all available news of importance concerning the world's happenings, of political, economic, cultural or social significance. And our special aim is to present the humanitarian ideals and achievements of the great Democracies — the United States of America and the British Empire. This aim, we know, will help maintain the spiritual and cultural unity of the Latvian people and — of all things — will yield hopes for a safer and happier future.

Redakcija-Editorial Office: Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b) — Iznāk divi reizes nedēļā — Published twice a week

Nr. 64 (66) — **Authorized by Military Government and UNRRA** — **Dillingenā, sestdien, 1946. g. 17. augustā**

Parallēles

Nekas tik labi nerāda laika pārmaiņas kā telefons. Barometrs var krist un tomēr vētra neuznāk. Termometrs var kāpt, bet viss paliek pa vecam. Bet ja jūs brīdina telefons, tad, no Dieva puses, neesiet vieglprātīgi!

Reiz bija dzīve un, starp daudzajām mantām, ar kādām mēs toreiz bijām apkrāvušies, man bija arī telefons. Jāatzīstas, es tam daudzreiz darīju pāri. Reiz, dusmu brīdī, es pat salīdzināju to ar zobārsta urbi, jo man toreiz likās, ka pasaulē vairs nav cita instrumenta, kas tā var cilvēku nervozēt, kā šie divi. Tikai tagad, no laika un tāluma raugoties, es varu pareizi vērtēt, cik g 'ra un labi audzināta ir bijusi šī runājamā mašīna.

Kā visi pasaules telefoni, arī manējais konsekventi zvanīja katru reizi, kad, tikko mājās pārnācis, biju nosēdies pie pusdienu galda. Bet nebija arī tādas reizes, kad tas neapvaicātos: „Vai tikai es neiztraucēju jūsu maltīti?" Tikpat pieklājīgs tas bija arī tad, kad tam izdevās mani izsist no darba sliedēm: „Vai netraucēju? Lieliski, tad jau mēs varam papļāpāt."

Pretēji dienas pieklājībai, naktīs mans aparāts savukārt kļuva priecīgs. Izrāvis mani krietni pēc pusnakts no gultas, tas jautrī čaloja: „*Cik* patīkami, jūs vēl neguļat?" Prieka pilns tas bija arī ap 5-6 rītā: „Dauktē, kā, pagura jūs vēl nočuet mājās."

Bet tad, kādā jūnija dienā, nabaga aparātu piemeklēja smaga nelaime. Es atceros kādu mazu zēnu, kuŗu mocīja garais klepus. Ilgās lēkmēs novārdzis, viņš žēli sūdzējās mātei: „Māmiņ, es nevaru apstāties." Arī telefons šajā dienā nevarēja apstāties. Bez atpūtas un pārtraukuma tas raidīja sāpes un baigu žēlumu. Tie, kas šo dienu piedzīvojuši, to neaizmirsīs, bet kam tā secen gājusi, tie to nesapratīs.

Šis drudzis, kā pēkšņi uzkritis, telefonu mocīja vairākas nedēļas. Tad sākās lēna nomierināšanās, — vismaz man tā likās. Bet kad aparāts kļuva arvien klusāks, es beidzot sapratu, ka tas ir gala sākums. Pat tajās reizēs, kad tas man vēl ko stāstīja, tas runāja tā savādi:

„Naktī paņēma Ernestu."

„Nupat aizveda Todi... vai tad pasaulē nemaz vairs nav taisnības?"

„Kārlis nepārnāca no darba, man bail, vai ar viņu nav noticis kas ļauns..."

„Jānis neizturēja, bija aizgājis uz Brāļu kapiem un tur nošāvies. Jūs taču bijāt draugi, es ceru, ka tu atnāksi viņu izvadīt."

Tikai vienu vienīgu reizi aparāts vēl atļāvās jautru joku. Atdarinādams kāda paziņa balsi, tas mēģināja mani pārliecināt: „Tā tas nevarēja iet, gaiss bija sasmacis, apvāršņi šauri, mūs mocīja bads..." Es piesitu pļāpīgajam draugam ar pirkstu pa melno pieri un viņš kaunīgi aprāva valodu.

Drudža dienās aparāts bija dabūjis kādu iekšēju kaiti, kādu komplikāciju: sācis runāt, tas savādi ietikšķējās. Drīz es sapratu, ka te darīšana ar parazītu, kas kā dēle piesūcas telefona vārīgākiem organiem. Aparāta spēki tad strauji zuda un tas spēja vairs tikai nesakarīgi murmināt: „Nepareizi savienots..." „Nu tad pagaidām..." vai kaut ko tamlīdzīgu.

Šī asinsdēle salauza aparātu galīgi. Kādu dienu tas pavisam noklusa. Vientuļi, drausmīgi vientuļi mēs sēdējām viens otram pretim, un es nekad nebūtu domājis, ka klusums, pēc kā tik daudzus gadus biju ilgojies, var būt tik nežēlīgi mocošs.

Un tad reiz atkal bija kāds laiks — gluži kā ķēniņa meita pasakā — ne dzīvotājs, ne mirējs. Man nu bija

(Beigas 3. lappusē)

Maknarnijs izskaidro nostāju DP jautājumā

Frankfurtā, 9. augustā. — Amerikāņu bruņoto spēku komandieris Eiropā ģen. Džozefs Maknarnijs (McNarney) šodien preses konferencē izskaidroja savu nostāju attiecībā uz žīdiem un pārvietoto personu stāvokli amerikāņu okupācijas joslā.

Noteikti palikdams pie savas agrāk deklarētās apņēmības — izlietot amerikāņu joslu par patvērumu bēgļiem un vajātām personām, viņš tomēr sacīja, ka „neatļaus bēgļu organizētu ieplūšanu amerikāņu joslā", bet piemetināja, ka personas, kas šinī joslā „iefiltrējušās", aprūpēs, izmitinās un paēdinās tāpat, kā tas darīts līdz šim.

Armija sagatavojusies pārņemt UNRRA's uzdevumus

Maknarnijs paziņoja, ka armija būs gatava pārņemt DP nometņu pārvaldi un pārraudzību 31. decembrī, kad UNRRA beigs darboties. Pēc pag. gada UNRRA's novērtējuma, armijai tas izmaksās ap 84 milj. dolaru.

Viņš uzsvēra, ka sagaida no UNRRA's personāla lielākās daļas palikšanu tagadējos posteņos, jo šo darbinieku stāvokļa vienīgais pārkārtojums būs viņu ienākumu avota maiņa. Tie vairs nebūs UNRRA's, bet ASV kara ministrijas dienestā.

Vaicāts, cik ilgi amerikāņu armija uzturēs nometnes pārvietotām personām, viņš atbildēja: „Mēs slēgsim šīs nometnes tad, kad varēsim to iemītniekus repatriēt vai nometināt uz dzīvi citur. Mēs nespiedīsim repatriēties nevienu personu, kuŗai ir likumīgas DP tiesības, kas nav noziegusies un kas nevēlas atgriezties savā dzimtenē."

Pārrunājot jautājumu par Polijas 700 bēgļu vilcienu, kam pie amerikāņu-angļu joslas robežas bija jāgriežas atpakaļ, Maknarnijs sacīja, ka šis iebraukšanas aizliegums atbilst viņa nostājai par bēgļu organizētas ieplūšanas neatļaušanu no citām joslām. Viņš paskaidroja, ka šāda nostāja kļuvusi nepieciešama, jo Polijā ir 100.000 žīdu un Balkānu valstīs vēl citi 100.000, kas visi „vēlas pašu mājas vai nu Palestīnā vai arī citur." Visus šos cilvēkus „mums — amerikāņu joslā būtu neiespējams paēdināt un izmitināt." Viņš sacīja, ka tam ir bijusi telefoniska saruna ar ASV bruņoto spēku komandējošo ģenerāli Austrijā Marku Klarku. Klarks tanī viņam pastāstījis, ka Vīnē esot jau 27.000 žīdu bēgļu un ka viņš drīz sagaidot vēl 4.000. Maknarnijs teica, ka viņš, paklausot Klarka lūgumam, 5.000 no šiem žīdiem uzņems amerikāņu joslā, jo ģenerālim Austrijas joslā nav iespējams tos izmitināt un paēdināt Vīnē. Daļa no šiem 5.000 dodas ceļā jau šodien.

Vaicāts par vācu pārtikas stāvokli, Maknarnijs atbildēja, ka viņš pašreiz izkārtojot papildu pārtikas importu. Viņš tomēr sacīja, ka „mēs nevaram importēt visu pārtiku, cik mums gribētos, iekām mēs nepalielinām eksportu no Vācijas." Viņš paskaidroja, ka kongresa atvēlētās naudas nepietiek vajadzīgās pārtikas importam pārvietoto personu un vācu iedzīvotāju kopējām vajadzībām. Par savu mērķi viņš licis kaloriju dienas patēriņa paaugstināšanu no 1200 uz 1550, ja palielināmais eksports atļaus tik lielu pārtikas daudzumu iepriekšanu.

The Stars and Stripes

UN palīgorganizācija pārņems 2800 UNRRA's darbinieku

Ņujorkā, 10. augustā (AP). — UN ģenerālsekretāra vietas izpildītājs Arkādijs Soboļevs šodien paziņoja, ka UN palīgorganizācija — Starptautiskā bēgļu organizācija (International Refugee Organization) saistīšot savā dienestā 2800 darbinieku no UNRRA's štatiem.

Viņš paskaidroja, ka IRO pēc UNRRA's darbības izbeigšanās Eiropā pārzināšot 900.000 bēgļu un DP.

The Stars and Stripes

Lagvardija izsakās, ka DP problēma nav armijas lieta

Ženevā, 10. augustā (UP). — UNRRA's ģenerāldirektors Lagvardija vakar vakarā darīja zināmu to, kas nākošnedēļ dominēs UNRRA's debates par Eiropas DP.

„DP problēma nav armijas uzdevums", Lagvardija paziņoja preses konferencei un atkārtoja savu plānu, kas paredz UNRRA's darbības turpināšanu, kamēr to varēs pārņemt Starptautiskā bēgļu organizācija. „Armija šim uzdevumam nav piemērota un sagatavota", viņš teica.

Kāds armijas pārstāvis neapšaubāmu autoritāti, kas no Vācijas ieradies Ženevā, paskaidroja, ka bruņotie spēki stingri pretosies jebkādam nodomam atļaut kādai starptautiskai organizācijai ieņaukties Vācijā, ja vien tā nepakļaujas armijas disciplīnai un armijas jurisdikcijai.

The Stars and Stripes

Padomija lūdz UNRRA's palīdzības paildzināšanu

Ženevā, 11. augustā (AP). — UNRRA's politikas komisija vakar pārtrauca sēdi līdz rītdienai, nevarēdama vienoties par priekšlikumu nodot UNRRA's funkcijas Vienoto Nāciju organizācijai. Krievu un poļu delegāciju pārstāvji lūdza turpināt UNRRA's darbību arī vēl 1947. gadā. ASV, Anglijas un Kanādas pārstāvji iestājās par UNRRA's likvidēšanu galdāmajā ziemā un tās funkciju nodošanu UN. Neviena no šīm valstīm savos budžetos nav paredzējusi līdzekļus UNRRA's vajadzībām 1947. gadā. Iepriekšējā dienā krievu delegācija UNRRA's konferencē apgalvoja, ka amerikāņu pārstāvji padomes sēdēs gribot ienest politiku. Kritizēdams to, ka „nav novērojams nekāds nozīmīgs progress" pārvietoto personu repatriēšanā, krievu pārstāvis Fenovs apgalvoja, ka tas izskaidrojams „lielā mērā ar UNRRA's darbinieku daļas nepiemērotību."

No Vašingtonas ziņo, ka ASV senātori apsveikuši priekšlikumu uzsākt UNRRA's likvidēšanu 1. oktobrī un izteikuši cerību, ka tad ASV kasē atgriezīsies daļa no UNRRA'i jau piešķirtiem līdzekļiem. Likvidēšanos UNRRA's konferencē Ženevā ieteic Lagvardija un ASV ārlietu viceministrs Viljams Klaitons.

The Stars and Stripes

Interesants dokuments

Mērcfeldas latviešu nometnes laikraksts „Dienas Ziņas" 30. jūlijā sniedz kāda ASV ārlietu ministrijas dokumenta tulkojumu no šī dokumenta noraksta. Tulkojums skan:

Nr. 4064

Ar šo apliecinu, ka t. s. nacionālizēšanas likumus un dekrētus vai kādus citus aktus, ko izdod tagad Igaunijā darbojošās iekārta, Savienotās Valstis nav atzinušas.

Nr. 4065

Apliecinu, ka Igaunijas iekļaušanu Padomju sociālistisko republiku savienībā Savienoto Valstu valdība nav atzinusi.

Nr. 4066

Apliecinu, ka iekārtu, kas tagad darbojas Igaunijā, Savienoto Valstu valdība nav atzinusi.

Nr. 4067

Apliecinu, ka Johanness Koiva ir valdības atzīts Igaunijas ģenerālkonsuls Ņujorkā un ka viņš pārvalda sūtniecību.

To apliecinot, es, ārlietu ministrs Džemss F. Berness, esmu pielicis šim dokumentam ārlietu ministrijas zīmogu un esmu šo dokumentu parakstījis ar savu vārdu ministrijas attiecīgā ierēdņa klātbūtē Vašingtonas pilsētā, Kolumbijas štātā, 1946. g. 12. jūnijā.

Džemss Berness (James F. Byrnes), ārlietu ministrs. Klāt bija: Edriks Hejs (Edric C. Hay), notāriāta departamenta ierēdnis ārlietu ministrijā.

Kanāda ielaidīs 4000 poļu

Otavā, 8. augustā (AP). — Kanādas ministru prezidenta vietnieks Lorents parlamentā paziņojis, ka tieši no Italijas uz Kanādu atvedīs 4000 izlasītu lauksaimnieku no poļu armijas, kas cīnījusies plecu pie pleca ar kanādiešim visu Vidusjūras kauju laiku.

The Stars and Stripes

Allans Dreifuss (Dreyfus)

Armija uzņemas jaunu kārtību DP darba izmantošanai

Nīrnbergā, 11. augustā. — „Strādājiet, kamēr gaidāt!" — Šie vārdi ātri izvēršas par jaunu saukli tūkstošiem pārvietoto personu, kas iekļaujami ASV armijas pasāktā jaunā nodarbināšanas kārtībā.

Pārvietotās personas, kas galvenā kārtā sastādās no Baltijas valstu politiskiem bēgļiem, strādā it visādus darbus, sākot ar stenografiju un beidzot ar grāvju rakšanu, gaidot ataustam mirdzošu dienu, kad viņi varēs pārvietoties uz ASV, Kanādu vai Dienvidameriku.

Tipiska tām nometnēm, no kuŗām nāk strādājošie DP, ir Fišbachas UNRRA's nometne, kas dod apmēram 1700 strādātāju, pa lielākai daļai latviešu, kuŗi strādā Nīrnbergas apkaimē. Fišbachas nometne, kas agrāk kalpoja nacistu darbinieku un viņu ģimeņu novietošanai par dārgu īri teltīs, kamēr tie viesojās partijas sarīkojumos tuvējā Nīrnbergā, bija pirmā DP nometne ASV joslā, kas izlietoja savu iemītnieku darbu pašākumiem ārpus pašas nometnes.

Iespējamais darbaspēka avots

Darba plāns radies priekš 3 mēnešiem ar kopīgu armijas un UNRRA's lēmumu, kas toreiz bezdarbīgajos DP saskatīja iespējamu darbaspēka avotu, lai atvietotu sarūkošo nodarbināmo karagūstekņu un vāciešu skaitu. UNRRA's pārstāvji uzskatīja pārvietoto personu ražīgu nodarbināšanu arī par izdevību izravēt „liekēžus", kas acīm redzot bija ar mieru uzturēties nometnēs tik ilgi, kamēr viņi varēs saņemt uzturu un pajumti bez pašu nopūlēšanās. Šī plāna rezultātā Baltijas valstu DP, kas vecāki par 18 gadiem, paziņoja, ka tiem vai nu jādodas darbā vai arī jāzaudē DP stāvoklis pie UNRRA's. Citu tautību un reliģiju grupām, kas atšķirībā no baltiešu lielākās daļas ieskaitīti nacistu vajāto kategorijā, šī plāna ietvaros darbu nepiedāvāja. Viens no iemesliem bija tas, ka daži no vajātiem joprojām nīst nacistus un noteikti apgalvo, ka gribot strādāt, bet nelikšot „akmeni uz akmens, ja tas palīdzētu kaut vienam vācietim."

Vairums vīriešu strādā vai nu plašā benzīna noliktavā pie Nīrnbergas vai būvdarbos šajā apgabalā. Sieviešu lielākā daļa nodarbināta kā stenografistes, ierēdnes vai noliktavu darbinieces. Fišbachas strādājošie saņem algu no tiem vācu birģermeisteriem, kuŗu pašvaldībās tie strādā, un saņem algas vācu markās atbilstoši visaugstāk kvalificēto vāciešu algām tādās pat nozarēs.

The Stars and Stripes

12 karakuģu braukā Eiropas ūdeņos

Vašingtonā, 11. augustā (AP). — Valdības pārstāvji izteikušies, ka, pēc principa par „karoga rādīšanu", Eiropas ūdeņos tagad braukā 1 lidmašīnu bazes kuģis, 4 kreiseŗi un 7 iznīcinātāji. Daži no šiem kuģiem atrodas Vidusjūrā, citu bazes vadība ir Anglija. No tiem kuģiem, kas atrodas Vidusjūrā, 2 kreiseŗi un 2 iznīcinātāji ir Triestā. Pēc ASV karaflotes vadības paziņojuma, tās jaunākais lielais lidmašīnu bazes kuģis „Franklin Delano Roosevelt" tagad ir ceļā uz Vidusjūru apmācību braucienā. — Dienvidslavijas valdība piesūtījusi ASV vēstniecībai **Belgradē** notu, kuŗā protestē pret „arvien pieaugošo Sabiedroto, galvenā kārtā amerikāņu, lidmašīnu skaitu, kas bez atļaujas pārlido Dienvidslavijas teritoriju." Notas teksts publicēts Belgrades laikrakstu pirmajās lappusēs, apgalvojot, ka „laikā no 16. jūlija līdz 8. augustam Dienvidslavijas teritoriju bez atļaujas pārlidojušas 172 lidmašīnas, no kuŗām 87 bijušas bumbveži, 40 iznīcinātāju un 45 transporta lidmašīnas". - Kāds Anglijas ārlietu ministrijas pārstāvis paskaidrojis, ka Anglija ir gatava „nekavējoties rīkoties" neatkarīgi no UN, lai apspiestu jebkādu „varmācīgu vai pēkšņu" apdraudējumu savām interesēm ar naftu bagātajā Irānā. Tas paziņots sakarā ar Anglijas valdības apspriedēm par Irānas protestu pret ģenerāļu un indiešu karaspēka nosūtīšanu uz Basru Irākā, kas darīts „lai nodrošinātu indiešu un angļu intereses" un aizsargātu dzīvības dienvidu Irānā. Irānieši paziņojuši, ka protestēs pie UN. Angļu ārlietu ministrijas pārstāvis paziņojis preses konferencē, ka gadījumā, ja Irānā pēkšņi izceltos nemieri, „varbūt nebūs laika konsultēt Vienotās Nācijas." Kad viņam atgādināts, ka Drošības padomes sesijas ir pastāvīgas, viņš atbildējis: „Drošības padomei nav karaspēka." — Palestīnas arabi publicējuši deklarāciju, ka „arabu pasaule ar nepacietību gaida, kādu nostāju Palestīnas jautājumā ieņems Maskava." — ASV īpašais vēstnieks Ķīnā ģenerālis Maršals, sniegdams iespaidu kopsavilkumu par Ķīnu, paziņojis, ka miers tur šķiet neiespējams. — Ķīnas rietumu frontē izsludināts pamiers līdz 26. augustam.

Komūnistu un valdības karaspēkam Hupejas, Honavas un Šansijas provincē dots rīkojums atkāpties pa 20 km. Neraugoties uz šo lokālo pamieru, stāvoklis Ķīnā aizvien saspīlēts. — Sabiedroto padome Austrijā noraidījusi krievu priekšlikumu at-

(Beigas 4. lappusē)

Zeme, kas palika ugunīs

Ar tādu nosaukumu nezināms izdevējs apgādājis agr. J. Grīnblata rediģētu un iekārtotu 96 liela formāta lappušu grāmatu, kuras vāka un teksta zīmējumus darinājis M. Geistauts, bet par galveno redaktoru minēts Pēteris Priede. Par grāmatas mērķi J. Grīnblats atzīmējis vēlēšanos skatos, vārdos un skaitļos rādīt Latviju mums un mūsu labvēļiem tādu, kāda tā bija neatkarības laikā. Vissekmīgāk šis nolūks panākts skatos, lielo daļu lappušu aizņemot ar Latvijas baznīcu, pilsētu un lauku ainavām. Ilustrātīvais materiāls arī īstenībā ir vienīgais, kas no grāmatas pieejams mūsu labvēļiem, jo tekstam viņi bez tulka nevarēs izsekot. Pēdējā bez ļoti dažādas kvalitātes dzejoļiem, kur blakus mūsu dzejas šedevru un vairāk vai mazāk pazīstamu autoru vārsmu pārspiedumiem atrodami arī pāris nedzirdētu autoru pirmiespiedumi un O. Liepiņa stāsta atkārtojums, vēl atrodam māc. Fr. Kramiņa svētrunu par mīlestību uz savu dzimto zemi, tautu, darbu un Dievu, dipl. agr. J. Grīnblata konspektīvu rakstu par Latvijas ģeogrāfisko stāvokli, dabu, saimniecību un izglītību un abu okupācijas varu rīcību, inž. mežk. K. Birnbauma datiem bagāto pārskatu par Latvijas mežiem un mežsaimniecību un P. Priedes apceri „Latviešu karavīrs vēsturiskā skatījumā." Jau šis uzskaitījums vien rāda, ka te grūti runāt par kādu rediģētāja plānu, jo kā gan, piemēram, izskaidrot, ka mežsaimniecībai ierādīts tik izcils stāvoklis blakus citām saimniecības nozarēm, kas tikai garāmejot aizķertas dipl. agr. Grīnblata rakstā? (K. Birnbauma raksts pats par sevi ir vērtīgākais visā grāmatā). Vislielākie iebildumi rodas pie Priedes raksta, kurā atrodams viss kas, piemēram, ka pēc Altmarkas miera līguma Latvija sadalīta „3 okupācijas zonās" (!) vai ka Krievijas valdība (cara) nekautrējusies iesaukt arī latviešus kara dienestā utt., bet tikpat kā nemaz nav redzams pats latviešu karavīrs vēsturiskā skatījumā. Visiem rakstiem par labu būtu nācis arī redaktora zīmulis, palabojot valodu. Lai arī par gaumi nestrīdas, tomēr jāšaubās, vai grāmatas tehnisko iekārtojumu bez ierunām varēs atzīt par labas gaumes liecinājumu.

Grāmatas pārdošanas cena nav atzīmēta, bet L. Rumaka grāmatnīca (Latvian Camp, Märzfeld, Moorenbrunn ü. Feucht, Bayern), kas to saņēmusi ģenerālkomisijā, atzīmē, ka grāmatas cena ir 10 marku. Tajā pašā laikā nometnēs pārdod arī cītādi, piemēram, par 12 marku eksemplāru. Nav saprotams, kāpēc taisni anonīmie izdevēji uz savām grāmatām pa laikam aizmirst atzīmēt pārdošanas cenu, vai arī tas tā top darīts ar gudru ziņu? Nometņu grāmatugaldu vadītājiem derētu no tādu izdevumu izplatīšanas atturēties. Atklātiem pasākumiem nebūtu jākļūst par maskotu nolūku veicinātājiem.

Simpatisku, mazākiem lasītājiem domātu grāmatu apgādājis Vilja Štāla apgāds Kemptenā. Tie ir J. Širmaņa stāsti par balto pelīti Pīkstīti, kas piedzīvojuši otru iespiedumu. Ernesta Ābeles ilustrācijas, arī krāsainās, pārņemtas no grāmatas pirmā izdevuma un, kaut gan apgāds aizbildinājies, ka tās pilnā mērā neatbilstot oriģināliem, arī šādā veidā ir krāsās gana skanīgas. Grāmatas pārdošanas cena — arī gan neatzīmēta — ir 7,5 markas.

Vismazākiem lasītājiem domāta krāsaini ilustrēta dažu teikumu gara pasaka par vecīti, vecenīti un raibo vistiņu. Pasaka, liekas, tulkota no kādas svešvalodas. Grāmatiņai 8 lapas resp. 8 ilustrācijas, kuŗu autors atstāts neminēts, gluži tāpat kā izdevējs. Par to atzīmēta ir grāmatiņas pārdošanas cena, jo citādi gan pircēji, laikam, neticētu, ka 8 nelielas lapiņas var maksāt 3 markas.

K. Rs

Bēgļu aizsardzības komitejas mērķi

Londonas laikraksts „The Times" 29. jūlija numurā ievieto nesen Anglijā nodibinātās Bēgļu aizsardzības komitejas prezidenta lorda Beveridža (Beveridge) sekojošu vēstuli:

„Patvēruma sniegšana patvaļīgu varu vajātiem bēgļiem ir viena no vecākajām un stiprākajām britu tradicijām. Šīs tradicijas pamata princips tagad nopietni apdraudēts. Viena no traģiskākajām pēdējā kara blakus parādībām ir milzīgā dažādu tautību bēgļu masa, kas sastopama daudzās Eiropas valstīs. Šiem cilvēkiem, ievērojot viņu dzimtenēs nodibinājušos iekārtu, atgriešanās vārtu būt neiespējama vai bīstama. Bez personām ar vācisku izcelšanos, ir apmēram 1.000.000 šādu bēgļu. Lielākās nacionālās grupas ir poļi, dienvidslavi un mazo Baltijas valstu pilsoņi. Visiem viņiem jautājums par drošu atgriešanos ir neskaidrs.

Lai aizstāvētu šo bēgļu intereses, nodibināta bezpartejiska komiteja — Bēgļu aizsardzības komiteja, un es esmu piekritis būt šīs komitejas prezidents. Komiteja nevar nodarboties ar individuāliem gadījumiem, bet apsveiks katru informāciju par bēgļu grupām, kam būtu vajadzīga komitejas palīdzība. Komitejas nolūks ir informēt sabiedrību, veidot sabiedrības domu un līgt attiecīgās valdības nepielietot spaidus bēgļu sūtīšanai mājup bez attiecīgas garantijas, ka viņus tur sagaidīs godīgi un ka pret viņiem izturēsies cilvēcīgi. Otrkārt, komiteja pūlēsies nodrošināt jaunas dzimtenes izraudzīšanu un laimīgas un darbīgas dzīves iespēju tiem, kam droša atgriešanās dzimtenē ir neiespējama. Komitejas biroja pašreizējā adrese ir: 5, Victoria Street, London S. W. 1, England. Paziņojumi adresējami komitejas viceprezidentam sēram Klifordam Hetbūtam-Smisam (Heatboot-Smith)."

Chronika

Pēc „News Chronicle" ziņām, Anglijas valdības aprindās pastāvot ieskats, ka jaunorganizējamā bēgļu apgādes organizācija nedrīkstētu pārtiku izdalīt par brīvu. Anglijas valdība paziņojusi, ka UNRRA's darbība Eiropā izbeidzama 31. decembrī, un atzīst nepieciešamību pēc jaunas aprūpes organizācijas, ieskatot, ka tā tomēr nevar darboties uz labdarības bazes („Apskats" Gēstachtā). — UNRRA's ārsts Dr. Tauzends izteicies, ka pārtikas devu samazināšana nav nopietni iespaidojusi DP veselības stāvokli, bet brīdina no tālākas devu samazināšanas, kam varētu būt nopietnas sekas. Sniedzot šo ziņu, angļu laikraksts „British Zone Review" piebilst, ka, ievērojot arī grūto pārtikas stāvokli angļu joslā, DP problēma esot ļoti nopietna un jādarot viss iespējamais, lai nodrošinātu un attaisnotu šo cilvēku labklājību. — Mūsu tautieši Grosenbrodē dzīvo vientuļu dzīvi. Daži strādā pie kūdras rakšanas, pie kam darbs ir divi maiņās no pl. 5-14 un no 14-22. Izpeļņa ap 120 marku mēnesī. Algu maksā vācieši, un tie iekasē arī atskaitījumus vācu kasēm. Mūsu tautieši vairs nav tik izvārguši, kā še ierodoties, bet bēdīgi ir ar apģērbiem. Ja kādam jābrauc uz pilsētu, viņš drēbes aizņemas no kaimiņa, kam tās labākas. Uzturs pēdējā laikā uzlabojies. Jūra ir nometnes baraku durvju priekšā un peldēties var, cik patīk. — Tērvetes latviešu nometnes komitejā Oldenburgā ievēlēti Lazdiņš, Būmanis, Zēvalds, Balodis un Erdmanis. Vēlēšanās piedalījās 297 tautieši no 361 balsstiesīgā. Mežotnes latviešu nometnes iedzīvotāji Oldenburgā nodibinājuši fondu, kura līdzekļus izlietos mirušo tautiešu kapu apkopšanai. Kapu izdaiļošanai un piemiņas zīmei izstrādā projektus („Pausme" Oldenburgā). — Tuvākā laikā, cerams, darbu varēs sākt Baltijas jūrskola. Interesenti ne jaunāki par 16 g. var pieteikties pie J. Gaņģa no pl. 9-10, Moislinger Allee 74, Lībekā, vai arī pie D. Freidenfelda Gaujas nometnē, Travemünder Allee 72, 12. bar., no pl. 9-10. — Vedelas nometnē par komandantu iecelts līdzšinējais UNRRA's pārstāvis nometnē. Pie nometnes labklājības daļas paredzēta 3 viru padome — no katras tautības 1 pārstāvis. Nometnes vadība paziņojusi, ka tās mērķis ir darbus centrālizēt un vienkāršot tā, lai katrs nometnes iedzīvotājs savas vajadzības varētu nokārtot ērti un bez sarežģījumiem. Atmetamas parastās biroju metodes, jo iestādes un darbinieki ir nometnes iemītnieku labā, bet nevis otrādi („Atbalss" Vedelā). — Pazīstamais angļu liberāļu partijas loceklis lords Beveridžs pieņēmis viņa iecelšanu par jaundibinātās bēgļu aizsardzības komitejas priekšsēdi. Komitejas uzdevums būs aizstāvēt nerepatriējamo bēgļu un pārvietoto personu intereses visā pasaulē un tā centīsies aizkavēt spaidu līdzekļu pielietošanu bēgļu un pārvietoto personu piespiešanai atgriezties viņu dzimtenē, mēģinās panākt pēc iespējas labākus novietošanas apstākļus šīm personām viņu jaunajās dzīves vietās, iegūt tām personiskās tiesības pārvietošanās laikā, ar kuŗām varētu atvietot pavalstniecības tiesības, un jaunajās dzīves vietās nodrošināt cilvēku brīvības un tiesību ievērošanu. Komitejā darbosies 13 locekļu, no kuŗiem 7 ir Anglijas apakšnama deputāti. — 4. jūlijā Parīzē klasisko mākslu akadēmijā noticis prof. J. Vītola kompoziciju vakars. Sarīkojuma iniciātore bijusi Parīzes latviešu kolonijas enerģiskā pulcētāja un atbalstītāja Aija Bertrāne. — Latviešu invalīdiem Lībekā sagādātas darba iespējas. No ādām un audumiem Mēzenas kazarmu darbnīcā viņi gatavo apavus un somas un ar jaunajiem apstākļiem un apgādi ir apmierināti. Darba prasmi var piesavināties samērā ātri un darbs dod arī labu izpeļņu. — Lai gan pēdējā laikā Lībekā notikuši „atplūdi" un no šejienes uz citiem apgabaliem pārcēlušies daudzi mākslinieki, līdz ar ko Lībeka it kā zaudējusi savu sabiedriskā centra nozīmi, taču latviešu teātris Lībekai ir pilnīgi drošs arī nākamajā sezonā. Teātŗa ansamblis pagaidām nav neko mainījies, bet ar jaumo sezonu tas, cerams, vēl pieaugs. Sezonu paredzēts atklāt ar Brigaderes „Princesi Gundegu" vai ar Vulfa „Svētki Skangalē". — Bērendorfā pie Bad-Zegebergas UNRRA atver skolu, kur apmācīs mājkalpotājas darbam Anglijā. Skolas kurss paredzēts 2 mēneši. Reflektantēm jāpieteicas pie savas UNRRA's vienības aizgādības virsnieka un jāiesniedz īss dzīves apraksts angļu valodā (Nometnes, Rīga „Zīnas" Lībekā). — Vairāki latvieši, kas atradās gūstā Francijā un arī Vācijā, iestājušies franču ārzemnieku legionā. Izziņas par viņiem var pieprasīt Helmutam Apšenickam no Jelgavas: DCAE, CP 1. Chambre, 36, Sidi-Bel-Abbes, Algerie, Nord. („Atbalss" Altētingā). — Osnabrikas Baltijas tautu nometnē pie latviešu pamatskolas iekārtota arī vidusskolas pirmā klase („Informācijas biļetens" Osnabrikā).

Tautiešu labā

„Latviešu Vēstneša" izdevējs un galvenais redaktors Viktors Baltkājis saņēmis Lauingenā, Bavārijā, pagaidu mītni atradušo 23 tautiešu šādu 12. augusta rakstu: „Ar pateicību saņēmām mums nodoto un tik nepieciešamo atbalstu — jūsu ziedojumu pārtikas izpirkšanai augustā un septembrī pēc mūsu tagadējām vācu pārtikas kartītēm pa 50 marku mēnesī katram, kopā 2300 marku. Sis atbalsts mums lielā mērā palīdzēs šajā laikā, kad mūs — bijušos karavīrus vēl neatļauj uzņemt DP nometnēs pie pārējiem tautiešiem: Pēteris Ašenieks no Cēsu apr., Donāts Auziņš (Daugavpils), Augusts Balodis (Valkas), Juris Balodītis (Valmieras), Ojārs Briedis (Valkas), Hermanis Bīstēviņš (Jelgavas), Alfonss Caucis (Valmieras), Arnolds Frīšmanis (Liepājas), Jānis Grīgs (Rēzeknes), Aldonis Kitners (Rīgas), Andrejs Krūtainis (Liepājas), Vilis Kleperis (Cēsu), Nikolajs Krutovskis (Abrenes), Nikolajs Linde (Rīgas), Jānis Meļķis (Valmieras), Antons Pilāns (Rīgas), Sigurds Poruks (Rīgas), Nikolajs Opolčinskis (Abrenes), Jānis Rudzišs (Rīgas), Antons Sīkstulis (Rīgas), Jevģenijs Safonovs (Abrenes), Edgars Vanags (Valmieras) un Olģerts Vecvanags (Rīgas)."

Anna Dagda

Nāves vēsts

Ko jaunu sacīt spēj tev rūgtā bēru vēsts?
Tu nāvi sen jau savā sirdī nesi,
Tu nezini, — kā dzīvoji, kā esi,
Ar tūkstoš brāļiem mirsti tu ik dienas līdz.

Ne nāve tā, kas visus veidus dzēš, —
Pār dzīvi nāve stāv, pār nāvi sapnis,
Tā bēru gaisma, kas pār kapiem atviz,
Pār viņiem jauna solījuma starus pleš.

No pašas dziļās nāves dzīve atkal nāk,
Caur dziļu zemi sēkla laužas klusi,
Nav tava, kapā raktā, tauta nomirusi!
Tik esi gatavs tu, kad cīņa jāiesāk.

Tālivaldis Dangavs

Kāpiens tornī

Decembris kā maisu nesējs stiepj savu pelēko, sīka lietus pilno dienu. Smidzināšana nemitas vēl pašā vakarā, kad, pilēdami kā mākoņi, slapjos cauros apavos pieci ārzemju vergi: francūzis Andrē Raveno, italietis Andželo Pariselli, ukrainis Feģa Semuškins, polis Jans Sandomirskis un es ejam no darba mājup. Kaut esam dubļaini un pazemoti, bārdaini, liesi un skrandaini, tomēr neesam zaudējuši dūšu. Tērzējam un smejamies kā vienmēr, lai tādā veidā aizmirstu izsalkumu, bet Andželo — arī vāciešu kāvienus.

Sarunas īsina mūsu ceļu — no fabrikas caur Ulmu, pāri Donavai un gar tās labo krastu uz barakām, kuŗas dēvējam par mājām. Kaut esam piecu valodu pārstāvji, saprotamies lieliski: abu slavu tilts ir krievu valoda, no tās viņu domas ar manu vidutājību saņem romāņu pāris un otrādi. Lai to paveiktu ātri un pareizi, man nereti iznāk lēkāt kā vāverei pa vēja raustītiem zariem. Miseklis vai mezgls tulkojumā tad rada sirsnīgus smieklus.

Klāt Ulma. Esam tās šaurajās un līkajās Mārtiņa Lutera laika ieliņās, kas aptumšotas, bez tam vēl nokrišņu un tuvīnās nakts satumsinātas. Tāpēc virzāmies uz priekšu viens aiz otra, rokām sadevušies: es pa priekšu, lai atvainotos, ja vācietis ieskries krūtīs, aiz manis Feģa, gatavs zvelt, ja ar vārdiem nepietiktu.

Tikko sasniedzam Minstera laukumu, iekaucas sirēnas, viss šis pilsētas trauksmes ērģeļu mechanisms, baigi stabulēdams pastardienas maršu.

„Ho", mēs iesaucamies, „beidzot arī tu dabūsi!"

Bet tūdaļ arī pašiem sametas bailes, jo sirēnas taču ziņo briesmas.

Jāglābjas!

Sākam skriet pakaļ siluetiem, kas, baiļu pātagoti, bēg uz visām pusēm. Saskrejam pie „Zelta Jēra" alus dzertuves pagraba veclaiku mūriem, kas, pieplūduši ar cilvēkiem, sāk plesērēt jau pie ieejas. Ietiekam velvēs, gribam arī tur palikt, bet tā kā uz mūsu piedurknēm ir vai nu uzraksts „Ost" vai „P", bet Andželo mugurā zaļais italiešu armijas mētelis, tad patvertnes pārzinis mums uzkliedz:

„Ārā!"

Pazūdam visi, novēlēdami šim caurumam bumbu.

Kur nu dēties?

Tuvumā policijas pārvaldes patvertne, bet mums tajā neiekļūt. Trešajā patvertnē aizcērt durvis mums taisni degunu priekšā.

„Nolādēts!" Jans spļauj caur zobiem.

Tā arī visa mūsu iespēja.

Ko darīt?... Kur bēgt?... Nekur. Vēl paklimstam, iekām palēkam uz vietas. Dzirdam, ka augstu gaisā jau dzied mašīnas un piepeši vairākās vietās iedegas izmestas „egļites". Gaisma nirst šurp arvien lielāka. Nu redzam, ka atrodamies grandiozās bazilikas — Ulmas Mīnstera priekšā.

„Iesim tur", es rādu uz Mīnstera fasādi.

Semuškina mūsainā seja savelkas tik platā smīnā, ka top redzami viņa lielie, retie zobi.

„Tā gan īstā vieta!" viņš spriež, laikam pazīdams saviešus un domādams, ka viņu sabiedrotie tādi paši.

„Kas nu nepazīst Mīnsteru! Sabiedrotie nevar būt tādi, par kādiem tos pataisa vācu „lapas", es drošinu.

„Amerikā miljoniem poļu. Dievbijīgi un skoloti. Daudzi par lidotājiem. Viņi nemetīs uz baznīcu", arī Sandomirskis nāk palīgā.

„Bet tā nav katoļu baznīca", vilcinās italis un francūzis.

Mēs ar Sandomirski tikmēr jau skrejam uz Mīnstera portālu, Feģa mums līdz, pēc tam Andrē ar Andželo.

Portāls paslēpj tikai no sāniem un muguras, bet tā priekšā laukums kā lūdzēja plauksta. Ja nú tas saņem trāpījumu, tad šķembas mūs tik un tā sakapās.

Stāvoklis kā stobra priekšā.

„Mia Civita", Andželo izdveš sievas vārdu. „Inesa, Amerigo, Domenico, Carmine", viņš piesauc savus četrus bērnus Dievmātes un svēto patronu vietā.

Pēc tam atskan ellišķīgs kauciens, kas velk pa nerviem kā ar vīli. Zemi salecinādams, seko sprādziens, drausmīgs kā vulkāna izverdums, kas ar savu elpu vien mūs sabeŗ čupā, aizsit ausis un sadrebina milzīgo baznīcu. Visas doma durvis atsprāgst līdz galam vaļā, bet visapkārt nami izsēj savus logu stiklus.

„Viņi laiž torpēdas", Feģa žēli iekliedzas, bet pēc nākošā sprādziena: „Nu mums beigas."

Mēs esam rotaļlietas un ik sprādziens ir kā milža ķetnu grābiens. Beidzot apdullināti mēs kaut kur atmuguriski ievejamies kā tumšā bedrē un sataustām kāpnes. „Dziļāk!... Dziļak!" dzīvība pavēlēdama klaudzina pie deniņiem, mēs paklausām un kāpjam, neapjēgdami, ko darām. Katrs kaut ko kliedz, un ar mūsu lūpām runā bailes un izmisums. Rokas satausta biezus, aukstus, asus mūrus...

Te uzreiz ačgārno kāpšanu aptur gaisma, kas piepeši iegailējas aizmugurē velvēs un spraišļos. Apsviežamies pret to un sastingstam: priekšā kā viadukts, kā balkons, kā durvju atvērums... Kolonnas un arkas un ornamenti un akmens, viscaur akmens, no bluķa smaguma līdz mežģiņu trauslumam. Pieplokam šajā atvērumā pie loga ailes un tūdaļ apjaužam, ka esam uzmaldījušies torņa pirmajā stāvā virs portāla, it kā Mīnstera koŗa krēslos grieztā Žēlsirdības grupa mūs būtu aicinājusi noskatīties uguns uzvedumā.

Es paveŗos biedru sejās.

Sasodīts! Kas tam Andrē par eleganti velnišķīgu smīnu! Nu, brālīt, šis uzvedums nav tikai franču dēļ!

Mēģinu atcerēties Francijas vēsturi, prātā iekrīt tikai trīs asiņaini punkti: 1870., 1914. un 1940. gads, kamēr vāciešu parāds latviešiem savā baigumā samilzt pret uguns postu kā nakts pret aizdegtu sveci. Un domājot par to, es vairs neredzu ugunsgrēkus, bet ko citu. Liesmas man zīmē te baltus krustnešus melniem krustiem uz krūtīm, kuŗu zobeni izkāva latvju zemi, te melnu kraukļu baru — feodālos kaklakungus, atkal vāciešus, ar vergu pietnēm, moku rīkiem, karātavām... Pelnu plēnes lidina atmiņā strēlnieku dvēseļu puteni pasaules karā, bet kāds dūmu kūlis parāda bermontiādi, kuŗas pēdās palika sejas ar izdurtām acīm, sakropļoti ķermeņi, dzelonstiepļu saistītas rokas, dzīvi ļaužu iesaldēti cilvēki... Un nacisms kā asiņainais Makbeta kronis...

„Uwaga, uwaga!" priekā laistīdamies, Jans mums uzsauc, pamanīdams kādā namā vāciešus lēkājam kā uz karstiem ķieģeļiem. „Tā tiem vajaga! Par Poliju, par Varšavu, par miljoniem poļu! Urrā!"

„Urrā!" abi ar Andrē viņam pievienojamies.

Tās iekairina itali. Viņš arī nolād savus bijušos sabiedrotos un meklē zieģeļus sūdzībai.

„Pillacole, pillacchere... Bestie, bestiaccie, bestemmiatori..."

Mēs kļūstam trokšņaini, taču mūsu skaļumu ar savējo pārspēj Andželo.

„Antikrists bija bez elles. To nu pagādājis pirmais vilnis. Bet vēl nāks citi."

„Lai nāk!" kliedz Jans. „Tagad ir gaišs. Viņi zinās, kur mest."

Mūsu pulciņš parāda visas masas monstra īpašības un tas savādi uztrauc ukraini, kas līdz šim vienaldzīgi lūkojies liesmās, nevarēdams izšķirties, priecāties par vāciešu nelaimi vai nē, netikdams gudrs — dzīve labāka te vai kolchozā? Kā tur, tā te ik rītu no lupatām jālien lupatās; ar pusvēderu jādzīvo kā vienā, tā otrā vietā, tikai te varēja redzēt arī labāk ģērbtus cilvēkus un arī turīgus zemniekus. Nu viņš grib runāt un rīkoties, it kā masas tautekļi to būtu ierāvuši savā vidē.

„Biedri", viņš saka, „vajadzētu palaist kaut ko pavisam traku."

Sauciens paliek bez atbalss.

(Turpmāk beigas)

Parallēles...

(Turpinājums no 1. lappuses)

cits telefons, pēc dabas liels savādnieks. Sākumā gan tas uzzēla kā baltais āboliņš pēc lietus, bet drīz vien atkal novīta. Visumā tas bija drūmi un ilgi noskaņots instruments. Atskaitot reizes, kad tas bija iebaudījis ko stiprāku, tam vienmēr krājumā bija kas jauns. Arī asinsdēle to bieži mocīja un bija tā, ka viņa aicinājumus sarunāties es sāku uzņemt ar dziļu nepatiku: ech, kaut kas nelāgs jau nu būs atkal. Un, protams, es nebiju vīlies: kā pa atvērtu logu istabā iebrāzās jaunais dvēseļu putenis vai ielidoja ledū sasalusi izmisuma pika.

Tā īsti mēs ar šo aparātu nemaz nesadraudzējāmies. Bieži vien mūsu starpā valdīja nepatīkams klusums un vienaldzība, bet godīgi jāsaka — arī šis aparāts savu uzdevumu veica. Kādu dienu, varbūt jau bija augusts, tas mani pasauca vēlā stundā: „Es vairs neticu nekam... Mēs rītu aizbraucam. Uz redzēšanos, draugs, lai Dievs tev stāv klāt!" Šo vienkāršo vārdu traģiskums mani tā apmulsināja, ka es spēju tikai atkārtot: „Uz redzēšanos, lai Dievs tev stāv klāt!"

Cik reižu gan nākamās dienās bija jādzird šie vārdi, cik reižu tie jāsaka pašam. Bet telefons jau nebūtu telefons. Ja manam senajam kalpam bija humors, tad šis te, atbilstoši savam raksturam, pāris reižu pavicināja karātavu cilpu: „Vai jūs traki vai neprātīgi esat visi kļuvuši? Mūsu ģeopolitiskais stāvoklis tāds, ka rietumu demokratijas te nekad nepielaidīs svešas varas ienākšanu. Tāpēc es jums saku: palieciet, netaisiet muļķības!"

Telefons tomēr nepadevās šai ģeopolitiskai sintezei un, izšķiršanās dīženības apgarots, nesa arvien jaunus un jaunus ziedošanās pulkus: „Ar Dievu, ar Dievu, lai Dievs tev stāv klāt..."

Kā norimst revolūcijas, kā izžūst upes, tā beidzot sāka apsīkt arī šī nesalaužamā lepnuma straume un aparāta centīgums gāja mazumā. Tas, no kā mēs baidījāmies, jau bija noticis. Zvans mani aicināja arvien retāk, līdz kādu dienu tas noklusa pavisam. Velti izgaidījies, es pats sev saucu: kur gan palikuši tie, kuŗu vidū arī man bija dzīves vieta? Kur palikuši tie, ko esmu mīlējis un nīdis, kam vicināta cepure, ar ko šķindinātas traku nakšu glāzes, ar ko izcīnītas vārdu kaujas?! Drebošiem pirkstiem, kā skopulis pie tukši izzagta naudas skapja, es sāku griezt telefona ripu. Neatbild, neatbild, neatbild... Nav vairs neviena. Tie, kas bijuši ap mani, kas kopā ar mani elpojuši, tie kūst, lai netīram zābakam nebūtu ko balto sniegu mīdīt, asinspuķes uz tā zīmēt. Un sirdi plosošas vientulības sajūtas mākts, es sapratu: ir laiks!

•

Man pašam sen jau vairs nav telefona, bet es to dzirdu kādas iestādes trokšņainā istabā. Te valda savas paražas, savi tikumi. Ja cilvēks raksturā ir pietiekami stingrs, lai runātu vienaldzīgā balsī, tad telefonā tas droši var ierunāt vislielākos noslēpumus, — neviens tos neklausīsies. Bet vajaga tikai ieskanēties kādai aizdomīgai pusnotij, kad visa telpa vienā mirklī pārvēršas. Parasti diezgan skaļai mašīnrakstītājai tad pēkšņi rodas tik maigs piesitiens, kā kad tā strādātu ar kaķiša ķepiņām. Grāmatvedim vairs nav vajadzīgi skaitāmie kauliņi, — viņš smailē zīmuli. Kasieris izrīkojas pavisam vaļsirdīgi. Viņš aizsit naudas lādes vāku un uzsauc saviem klientiem: „Klusāk... jāpaklausās!"

Protams, kasieris te nav nekāds pavēlētājs, bet viņa rīkojumam ir gluži suģestējošs spēks. Vīrs pie telefona tagad ir visu uzmanības centrā, un tā kā viņam piemīt jaukā īpašība atkārtot sava partnera vārdus, tad sarunai nav grūti sekot.

„Ko tu saki, ak tad trīsdesmit projām gan!

„Nu jā, Brēmene jau tā lielākā osta."

„Traki gan, ka tik maz mantu ļauj ņemt līdzi. Ko tu, cilvēks, iesāksi, pilnīgi pliks Amerikas krastā izkāpis?"

„Un nākamā partija jau ar ceļā?"

„Paldies, ka pateici. Bet lai nu tas konsuls vēl pagaida. Es tā uzreiz nevaru, vismaz mājās jāaprunājas. Un tad, man tā kā nav dūšas no Eiropas šķirties. Un nevar jau vēl nemaz īsti zināt..."

„Ak tad tu gan esi jau galīgi nolēmis. Nu, lai Dievs tev stāv klāt! Gan jau mūs dzīve vēl kādreiz kopā savedīs..."

Šis telefons man ir svešs un es tam vēl neticu. Kad noņemu klausuli, tad dakšiņa izlec tā ieslīpi uz priekšu. Tas man atgādina donu Bazilio, kā tas, viltīgi lišķēdams, klanās, saraujas un atkal izstiepjas. Un tāpēc es sev mēģinu iestāstīt, ka tas ir tikai tāds atsevišķs gadījums, kam nav nopietnas nozīmes. Bet tā kā līdz ar gadiem esmu kļuvis aizdomīgs, tad pretēji paša loģikas argumentiem mani moka tumšs jautājums: Un tomēr... vai jau atkal nesākas? Vai patiešām būs jāpiedzīvo, ka arī šis aparāts noklusīs?

Ars

Latviešu studentu sanāksme Heidelbergā

Ja citās vācu pilsētās gruveši radās kaŗa laikā, tad Heidelbergā drupas bija jau pirms kaŗa. Ja citur nopūlas ar gruvešu novākšanu, tad še to neviens nedomā darīt, jo Heidelbergas vecās pilsdrupas ir pilsētas romantikas glabātājas. Šo pilsdrupu pakājē, kur pils parks pāriet jaunākā, strūklakām un ziediem bagātā dārzā un kur agrāk atradās ārzemju studentu bij. klubs, tagad ir UNRRA's studenšu mītne, kur notika Vācijā studējošo latviešu otra sanāksme. Tajā piedalījās pārstāvji no 13 Vācijas universitātēm (Heidelbergas, Mārburgas, Erlangenas, Vircburgas, Darmštates, Karlsrūes, Štutgartas techniskām augstskolām, Frankfurtas, Minchenes UNRRA's un Minchenes vācu universitātes, Minchenes techniskās augstskolas, Tībingenas un Hamburgas DP universitātes), kas pārstāvēja 1523 latviešu studentus. Studējošo latviešu kopskaits Vācijā, izrādās, pavisam ir pāri par 2.000, jo ir zināms, ka arī Ķīles, Gētingenas, Mīnsteras, Bonnas, Hannoveras, Braunšveigas un Hamburgas vācu universitātēs ir latviešu studenti, kas dažādu iemeslu dēļ nebija varējuši uz sanāksmi atsūtīt savus pārstāvjus.

Sanāksmi atklājot, Tomass no Minchenes norādīja, ka ārzemju studentiem jābūt organizētiem, lai, UNRRA's darbībai izbeidzoties, ar savām vajadzībām varētu iet pie tiem, kas tad kārtos mūsu likteņus. Ir jau nodibinājusies ārzemju studentu apvienība FSA (Foreign Students' Association), kas vieno visu nāciju ārzemju studentus Vācijā, un arī latviešu studentiem jārada sava centrālā pārstāvība. Sanāksmi personīgi sveica rektors prof. V. Burkēvics un A. Gārša no LSK centrālās valdes, bet ar rakstu LCK izglītības nozares vadītājs J. Celms, LCK pārstāvības amerikāņu joslā vārdā A. Kacēns un LSK pilnvarotais studiju lietās prof. R. Krūmiņš. Sanāksmes dalībnieki nosūtīja apsveikumus sūtnim K. Zariņam un A. Bīlmanim un LCK priekšsēdim prof. K. Kundziņam.

Sanāksmes darba gaitā Tomass un Rozenbergs ziņoja par līdzšinējo darbību, kas visvairāk izteikusies organizatoriskā plāksnē un sakaru nodibināšanā ar citām ārzemnieku studentu biedrībām. Ziņojumos noskaidrojās, ka **Darmštates** techniskā augstskolā studē 10 latviešu. Jādzīvo privāti un par dzīvokļiem jāmaksā pašiem, bet ir izredzes, ka turpmāk par tiem maksās UNRRA. Lekciju naudu maksā UNRRA, pārtika apmēram 3000 kaloriju dienā. Trūkst grāmatu un rasēšanas piederumu. Latvijā noliktos pārbaudījumus atzīst. Ziemas sēmestrī, kas sāksies 16. septembrī, paredzēts uzņemt 70—80 ārzemnieku. Norādījumus tautiešiem var sniegt P. Zālīte (Wenkstr. 35, Darmstadt).

Karlsrūes techniskā augstskolā 60 ārzemju studentu vidū ir 15 latviešu. Latviešu studentu slava iedragāta, jo pag. semēstrī no 10 uzņemtiem strādājuši tikai 2. Ja students pierāda, ka kārtīgi strādā un apmeklē lekcijas, tad atzīst Latvijas universitātes pārbaudījumus. UNRRA's apgāde laba. Var dzīvot studentu namā un privāti. Jauni studenti var pieteikties uz ziemas sēmestri, kas sāksies oktobŗa vidū vai beigās. Norādījumus sniedz J. Paliepa (Kriegstr. 92, Karlsruhe).

Frankfurtas universitātē studē 60 latviešu. Iekārtota kopmītne ar apgādi. Jaunais sēmestris sāksies 30. septembrī. Darbojas dabas zinātņu (ķīmijas, fizikas, farmacijas, mechanikas nod.), medicīnas, filoloģijas un tiesību zinātņu fakultāte. Tuvākas ziņas sniedz Ķēniņš (Zeppelin Allee 15, Frankfurt).

Štutgartas techniskā augstskolā studē 74 latvieši. Latvijas universitātē noliktos pārbaudījumus ieskaita. Pateicoties bij. rektoram prof. V. Burkevicam, sadarbība ar augstskolas vadību laba. Jaunais sēmestris sāksies novembrī. Informācijus sniedz Šmits (Parkstr. 13, Esslingen).

Minchenes U N R R A's universitātē pag. sēmestrī bija 2000 studentu, bet šinī sēmestrī atļauts uzņemt 3.000. Lielas grūtības ar dzīvokļiem, jo no 3 studentu namiem pilnīgā kārtībā tikai 1 un tāpēc dažās istabās dzīvo ap 20 cilvēku. Minchenes v ā c u universitāte darbību uzsāka tikai 20. jūlijā. Informāciju sniedz latviešu studentu biedrība (Herzog Rudolf Str. 49, München).

Vircburgas universitātē darbojas medicīnas, filozofijas, teoloģijas un tieslietu fakultāte. Studē 79 latvieši. Lekciju naudu trūcīgiem studentiem nokārtojusi latviešu komiteja. Latviešu studentu biedrība uzkrājusi 8.000 marku. Jaunais sēmestris sāksies 15. oktobrī. Tuvākas ziņas iegūstamas visās 3 Vircburgas latviešu nometnēs.

Hamburgas DP universitātē no 1.400 studentiem pāri par 700 ir latviešu. Vecāko kursu studentiem, kas vēlas iegūt akadēmisko gradu, pārbaudījumi jātur Hamburgas vācu universitātē.

Ziņojumu kopsavilkumā jāatzīmē, ka uzņemšana universitātēs lielā mērā atkarīga no pašu reflektantu personīgās iniciātīvas un neatlaidības. Daudzi studenti immatrikulāciju panākuši pēc 2 un 3-reizēja noraidījuma saņemšanas.

Sanāksmē pieņēma un apstiprināja latviešu studentu savienības statūtus, kas paredz, ka savienības biedri ir atsevišķu universitāšu latviešu studentu biedrības. Pārrunāja arī par līdzekļu sagādi, lekciju savākšanu un pavairošanu, žurnāla izdošanu un studentu stājas un audzināšanas jautājumus. Nākošo sanāksmi nolēma rīkot **Eslingenā** septembŗa beigās, Latvijas universitātes dibināšanas gadadienā. Sanāksmes noslēgumā runu teica bij. rektors prof. V. Burkevics, kuŗa klātienei un padomiem sanāksmes norisē bija liela nozīme.

Jānis Krastiņš

Latviešu dzīve Gētingenā

Jaukā, kaŗa darbības neskartā universitātes pilsētā Gētingenā (Göttingen) un tās apkārtnē dzīvo ap 370 latviešu. Pašā pilsētā ir divi nometnes: t. s. Kalna nometne (Herzberger Landstr. 109), kur dzīvo ap 140 tautiešu (komandants K. Baltārs), un „Baltic Camp" ar 65 tautiešiem (komandants L. Hamrichs). Pilsētā privāti dzīvojošie 115 latviešu, kuŗus pārstāv komiteja, izveidojuši t. s. „Kafee Vaterland" grupu (komandants Ž. Prātnieks). Bez tam Gētingenas tuvākajā apkārtnē un Northeimas, Einbekas un Uslaras apriņķi vēl dzīvo ap 50 latviešu. Gētingenas novada latviešu komitejas priekšsēdis ir prof. L. Šulcs, viņa vietnieks J. Riekstiņš, sekretārs A. Kuraus, izgl. noz. vad. Ed. Šmugajs un kultūras sekcijas vadītājs A. Baiņa. Novada komiteja koordinē un pārstāv iestādēs visus Gētingenā un apkārtnē dzīvojošos tautiešus.

Sejienes universitātē šobrīd studē ap 50 latviešu. Katru pirmdienu notiek studentu sanāksmes. Par mācības spēkiem universitātē darbojas prof. Dr. T. Celms un ārk. prof. L. Šulcs. Te savas lekcijas lasa arī vēsturnieks prof. L. Arbuzovs.

Kultūrāli sabiedriskā darbā gētingeniešus nevar pieskaitīt pie rosīgajiem. Grūti pateikt, vai trūkst laimīgas iniciātīvas vai pašu tautiešu atsaucības. Taču ir nodibināta un darbojas pamatskola Ed. Šmugaja vadībā, bērnudārzs un angļu valodas kursi. Nesen nodibināts arī jaukts koris (dirig. J. Luguzis). Notikuši priekšlasījumi, no kuŗiem īpaši jāatzīmē Dr. T. Celma referāti par dažādiem aktuāliem mūsu gara dzīves, tagadnes kultūras un socioloģijas jautājumiem. Ir notikuši arī lielāka apjoma latviešu mākslinieku koncerti, kas bijuši labi apmeklēti. Tajos ciemojušies H. Lūse, T. Brilts, A. Norītis, E. Vīnerts, A. Teichmanis, Ruševics, O. Ilziņš u.c. Tuvākā laikā gaidāmas latviešu baleta izrādes.

Nometņu dzīvei allaž piedēvētās nesaskaņas un apkaŗošanās Gētingenas latviešu vidū nav iesakņojušās.

A. Baiņa

Mums raksta

Neatliekams uzdevums

Viena no visspiedīgākām problēmām mūsu pašreizējā dzīvē ir darba problēma. UNRRA's augstākā vadība jau paziņojusi, ka ar 31. decembri izbeidz savu darbību, bet jaundibināmā bēgļu palīdzības organizācija vispirms rūpēsoties tikai par nerepatriēto DP izvietošanu. Visas zīmes rāda, ka šī akcija var ievilkties vairākus gadus, un tāpēc saprotama izšķiršanās par visu darba spējīgo DP pakāpenisku iesaistīšanu darbā ar tādu aprēķinu, lai UNRRA's palīdzības izbeigšanās brīdī vispārēja iesaistīšanās jau būtu notikusi fakts. Praktiski tas nozīmē, ka vairumam latviešu Vācijā nākotnē rēgojas varbūtība — darbs vāciešu vadībā, kas atkal uzplēstu vecās rētas un atgādinātu tik daudzkārtīgi pārciestās pārestības.

Mūsu kooperācijas darbinieki ir izstrādājuši darba programmu, kuŗu varam pieņemt kā pašreizējos apstākļos visreālāko. Tā paredz plašu nodarbināšanas iespēju izveidošanu uz kopdarbības pamatiem. Šie ierosinājumi būtu nekavējoties apspriežami nometnēs un pakāpeniski reālizējami. Nometnēs būtu jādibina darba un ražošanas kooperātīvi un atsevišķu īslaicīgu vai speciālāku uzdevumu veikšanai — darba arteļi. To mērķis — iesaistīt darbā pašu latviešu vadībā visus vēl nenodarbinātos tautiešus. Ar UNRRA's un Militāro valdību labvēlīgu atbalstu šie pasākumi varētu uzņemties dažādas piegādes, celtniecības un citus darbus okupācijas iestāžu vajadzībām un arī lielā mērā veikt bēgļu pašapgādi ar dažādiem rūpniecības un amatniecības ražojumiem. Sevišķi liela nozīme būtu atsevišķu zemes gabalu pārņemšanai apstrādāšanā, kas dotu iespēju lauksaimniekiem un jaunatnei ievingrināties šai darbā arī svešos apstākļos. Tā būtu ideāla iespēja praktiskām nodarbībām arī lauksaimniecības kursu dalībniekiem un dažādiem izmēģinājumiem. Ļoti vēlamas ir apmācības ārstniecības stādu kultivēšanā, kas ir visai ienesīga nozare. Latviešu uzņēmība varētu atrast labas pielietošanas iespējas arī dažādu rūpniecības, amatniecības, transporta un tirdzniecības pasākumu atjaunošanā un izmantošanā. Izejvielu sagādes un preču izvērtēšanas labākai atrisināšanai šie pasākumi būtu jāapvieno kopējā centrālē.

Nometņu komitejām nevajadzētu kavēties ar kopdarbības pasākumu noorganizēšanu. Jāveic vismaz nepieciešamie priekšdarbi: iemītnieku reģistrācija pēc arodiem un darba iespēju noskaidrošana ārpus nometnēm. — Mag. iur. **Alberts Kalniņš**, DP Center 650, Dieburg (16).

Lūdzu atsaukties

Latvijas universitātes gadasvētku gadījumā septembrī, lūdzu atsaukties, kam būtu Latvijas universitātes 10 un 20 gadu pastāvēšanas atceres ilustrētie izdevumi un rakstu krājumi vai to izvilkumi ar ziņām par Latvijas universitāti. Vai būtu iespējams šos izdevumus dabūt ieskatam? — Stud. phil. **J. Krastiņš**, Hauptstr. 234, Heidelberg (17a).

TUR

Pēc Padomju Latvijas ministru padomes lēmuma līdz 20. jūnijam bijis jāuzar visas neaizņemtās papuves — kopā 200.000 ha, pie kam mālainās un stipri neģēlainās jāloba vismaz 2 reizes. Noteikts arī, ka 20 dienu priekš ziemāju sēšanas papuves jākārto, jāecē un jāiestrādā mēslojumi. Aizņemtās papuves jāuzar tūlīt pēc pirmās kultūras novākšanas, bet ne vēlāk par 15. augustu. Ministru padome arī nolēmusi, ka piena vietā zemnieki var nodot kausētus aitu un cūku taukus, rēķinot kilogramu tauku par 800 g kausēta sviesta. — Lenču pagasta Strīķu ciema zemnieki saviem spēkiem atjaunojuši izpostīto tiltu „Jāņa rāmis." Abos Gaujas krastos ierīkotas jaunas nobrauktuves. Visus materiālus tilta būvei zemnieki piegādājuši paši. — 23. jūnija ievadrakstā „Cīņa" aicina jaunatni iesaistīties piecgades plāna izpildīšanā. Laikraksts sūdzas par jaunatnes pasīvitāti. Piemēram, VEF komjauniešu sapulcē nieradusies pat puse komjauniešu. Valkas apriņķī maija mēnesī komjauniešu biedru skaits pieaudzis tikai par 3. — Jūnijā Latvijas komūnistu partijas viengadīgajā partijas skolā noticis izlaiduma akts un 84 jauni partijas darbinieki varēšot stāties darbā. Beigušo vidū esot arī latviešu strēlnieku divīzijas „slavenā snaipere" Monika Meikšāne. — Par meliorācijas talkām „Cīņa" raksta, ka tās tāpat kā ceļu labošanas talkas izpildot ar uzviju. Grāvjus rokot arī sievietes. Piemēram, Lībagu pagastā Elvīra Vītola, Lūcija Vadziņa un Maija Ose sekmīgi sacentušās pat ar veciem rūdītiem grāvračiem. — Londonas laikrakstā „The Church Times" 26. aprīlī publicētas vairākas no Padomju Latvijas saņemtas vēstules, kas rakstītas februārī un „stāsta par vienkāršās tautas dzīvi traģiskā likteņa piemeklētajā Latvijā." Pirmo vēstuli rakstījusi meita tēvam un tajā teikts: „Mūsu dzīve velkas. Ir ļoti grūti. Mana mēneša alga ir 400 rubļu. Uz kartītēm saņemam gandrīz tikai maizi, bet arī tā tikpat kā nav ēdama. Gaļu un taukus redzam reti. Ja varam pārdot savas drēbes, tiekam arī pie ēdamā. Tavu uzvalku un veļas jau sen nav: to visu pirmā naktī paņēma „ienācēji". Nevienam neklājas labi vai labāk kā mums. Daudzi ir aizvesti. Mūsu dzīvības ir lētas." Otru vēstuli rakstījis kāds brīvo profesiju darbinieks. Tajā sacīts: „Esmu vēl dzīvs un strādāju. Cik ilgi, Dievs vien to zina. No 1941. g. aizvestiem ziņas saņemtas tikai no sievietēm. Par vīriešiem ziņu nav, daudz bērnu esot pa ceļam pazuduši. Ļoti daudz aizvestu otrā deportācijā. A. apgabalā nav palikusi ne trešā daļa vīriešu 16—60 g. vecumā. Vidzemē un Kurzemē un arī citos apgabalos stāvoklis ir ļoti smags. Tur vairs nav jaunatnes. Biju arī es uz laiku arestēts, bet vēlāk mani atbrīvoja. Tavu māju pārņēmusi kāda krievu iestāde. Gandrīz visās privātās mājās apmetušies krievi - civilisti, kopā kāds pusmiljons, kas še rīkojas uz pastāvīgu dzīvi. Esam pagalam nospiesti un uz visām starptautiskām konferencēm sākam skatīties kā uz bezvērtīgu pļāpāšanu. Šis laiks mums nav saudzējis nevienu gimeni. Mans Dievs, cik daudz bērnu palikuši bez vecākiem un piederīgiem!" Pēdējā vēstulē kāda māte raksta, ka viņas abi bērni atrodas Sibirijā katrs savā stūrī un lūdz palīdzību, bet māte to nespēj sagādāt. Vēstulē sacīts: „Mēs varam viņiem aizsūtīt tikai naudu, ko iegūstam, pārdodot savas drēbes. Mūsu māja ir nacionālizēta. Māte un mēs divi esam iespiesti mazajā sētas istabiņā. Pārējās telpās dzīvo krievi. Neviens nejūtas drošs, valda izmisums. Vai nevarētu ko darīt, lai glābtu mūsu mazuli, kas vēl atlicis? Ja mums vairs nebūtu lemts tikties šai dzīvē, tad zini — mātes un mūsu abu lūgšanas tevi sargā. Ardievu, varbūt, uz redzēšanos, kas to lai zina?"

„Cīņa" Rīgā un „The Church Times" Londonā

Raķešu bumbas lido pār Zviedriju

No autoritātīvām zviedru aprindām ziņo, ka pār Zviedrijas territoriju turpina lidot raķešu bumbas, par kuŗām vispār domā, ka tās izšauj krievu eksperimentētāji. Izmeklēšana atklājusi, ka raķešu bumbas parasti ielido Zviedrijā no dienvidiem, lido tai pāri plašā puslokā uz ziemeļaustrumiem un pa lielākai daļai aizlaižas austrumu virzienā pāri Baltijas jūrai vai Botnijas līcim. Ziņo, ka viena šāda raķete iegāzusies Koelmijevas līci Norbotenas provincē Zviedrijas ziemeļos. Sapieŗu daļas to meklē jau vairākas nedēļas.

The Stars and Stripes

12 kaŗakuģu...

(Turpinājums no 1. lappuses)

celt Austrijas valdības ierosināto nacionālizācijas likumu. Amerikāņu virspavēlnieks ģenerālis Klarks paziņojis Padomijas pārstāvjiem, ka rūpēsies par nacionālizācijas likuma reālizēšanu, ja vien krievi nebūs ar mieru brīvi un atklāti apspriest jautājumu, ko tie uzskata par vācu īpašumiem. — **Berlīnes** krievu joslas komandieris ģenerālmajors Kotikovs, pēc kādas Sabiedroto komandantūras amerikāņu pārstāvju ziņām, mēģinājis aizliegt amerikāņu, angļu un franču joslas laikrakstos publicētās ziņas par zēnu aizvešanu no krievu joslas. Amerikāņu licencētais laikraksts „Tagesspiegel" un angļu licencētais „Telegraf" ziņoja, ka Brandenburgas ciemu ielās sagūstīti pavisam jauni zēni un aizvesti uz kādām nometnem, acīm redzot, lai iepotētu tiem komūnistu pasaules uzskatus. Kāds atbildīgs vācu darbinieks izteicies, ka, pēc viņa domām, šīs akcijas tālākais nolūks ir Vācijas sovjetizēšana. Kotikovs aicinājis amerikāņu komandieri ģenerālmajoru Kītingu apturēt laikrakstu izdošanu un konfiscēt jau iznākušos izdevumus. Pieprasījums saņemts daudzas stundas pēc tam, kad laikraksti jau bija pārdošanā. Savā joslā krievi izsūtīja vācu policiju, lai tā mēģinātu laikrakstus aizliegt, bet tiem izdevies apķīlāt tikai 6 eksemplārus. Londonas liberāļu laikraksts „The Star", komentējot ziņojumu, ka krievi sagūsta vācu jaunekļus, lai „tos pāraudzinātu", ievadrakstā izsakās, ka šāda rīcība „rada angļos sašutumu". Telegrammas no Berlīnes vēsta, ka jaunieši aizvesti „tūkstošiem". Viņu mātes protestējušas Starptautiskā Sarkanā krustā. Mātes izteikušās, ka viņu bērni ielenkti un aizvesti uz nezināmām vietām, kur, pēc krievu izteicieniem, tiem mācīšot „jaunu dzīves uzskatu." — Anglijas valdība no jauna atteikusies atzīt Krievijas prasību pēc 10 miljardu dolaru reparācijām no Vācijas un aicinājusi Padomijas valdību piekrist Vācijas pārvaldīšanai vienā saimnieciskā vienībā. — Francijas pārstāvis Sabiedroto Kontrolpadomē ģenerālis Kēnigs Berlinē ierosinājis Vācijas saimniecības apvienošanu, radot 4 Sabiedroto valstu pārvaldes Potsdamas deklarācijā paredzēto vācu pārvalžu vietā. Šis priekšlikums bija franču pirmā oficiālā reakcija uz neseno amerikāņu priekšlikumu apvienoties ar vienu vai visām pārējām okupācijas varām, lai radītu saimnieciski apvienotu Vāciju. Amerikāņi un angļi jau apspriež plānus savu joslu apvienošanai saimnieciski administrātīvā vienībā. Pēdējā Kontrolpadomes sēdē krievu pārstāvis maršals Sokolovskis izteicās, ka viņa valdība gan atbalstot domu par saimniecisko apvienošanos, bet viņš domājot, ka tā neesot panākama bez saskaņotas politiskas vienības. Ģenerālis Maknarnijs ierosinājis pielaist Sabiedroto Kontrolpadomes sēdēs presi. Maršals Sokolovskis tam pretojies, aizrādīdams, ka Kontrolpadome nav pielīdzināma Parīzes miera konferencei. Kontrolpadome Berlīnē faktiski esot Vācijas valdība, un viņš nezinot nevienu valdību pasaulē, kas atļautu presei piedalīties tās kabineta sēdēs. — Polijas ārlietu ministrija paziņojusi, ka no janvāŗa līdz 1. augustam cīnās pret regulāro kaŗaspēku Polijā nogalināti 1735 un ievainoti 238 „teroristi". No regulārā kaŗaspēka un milicijas spēkiem nogalināts 1051. — Pēc tam, kad Polijas valdība piesūtījusi ar citām valstīm noslēgto saimniecisko līgumu tekstus, ASV atļāvusi Polijai saņemt no Amerikas eksporta un importa bankas 40 milj. dolaru aizdevumu. — Ģenerālisims Franko, uzrunājot spāņu augstākos armijas virsniekus, izteicies, ka Krievija interesējas par Spāniju tās stratēģiskā stāvokļa dēļ. Viņš apgalvoja, ka katrs krievu uzbrukums Spānijai būtu uzbrukums tās armijai un arī anglosakšu civilizācijai. — Padomju prese tagad gandrīz ik dienas publicē rakstus par neapmierinošiem apstākļiem dažādās Padomju Savienības rūpniecības nozarēs. „Pravda" sevišķi asi vēršas pret birokratiem: „Mūsu valsts aparātā nobriedusi birokratija. Biedrs Staļins mūs no šīm briesmām brīdinājis jau komūnistu partijas 16. kongresā." — Ģenerālisims Staļins ļoti interesējies par angļu lēboristu partijas programmu un 2,5 stundas sarunājies ar tās atbraukušajiem delegātiem Maskavā. Bijušais lēboristu partijas priekšsēdis Laskijs, starp citu, izteicies: „Mēs pārrunājām daudzus jautājumus ar kopīgu interesi. Staļins mums daudz jautāja par mūsu valdības programmu. Viņš uzsvēra daudzu uzdevumu līdzīgumu un izcēla draudzību, kas iespējama starp abām mūsu valstīm." — **Nirnbergas** starptautiskā tiesā feldmaršals Mančteins paskaidrojis, ka Hitlers bijis spiests uzbrukt Krievijai tāpēc, ka krievi gatavojušies iebrukt Vācijā. — Bijušais Japānas premjērs admirālis Okada, kas bija viena no nozīmīgākām personām Japānas kapitulācijas kampaņā, preses pārstāvjiem **Tokijā** izteicies, ka Padomijas valstsvīri jau 6 mēnešus pirms Krievijas iestāšanās kaŗā pret Japānu zinājuši, ka Japāna vēlas kapitulēt, bet nav virzījuši japāņu „stāvokļa taustīšanas lūgumus" tālāk saviem sabiedrotiem. Okada apgalvojis, ka kāds oficiāls ārlietu ministrijas pārstāvis par miera jautājumiem pirmo reizi runājis ar Padomijas vēstnieku Japānā jau 1945. g. februārī. — Pēdējās Japānas demobilizācijas padomes ziņas rāda, ka 8 gadu kaŗā Japāna zaudējusi 1.174.476 vīru. No 777.076 japāņu armijas kritušiem 52.000 noslīkuši, bet pārējie krituši kaujas laukā. No kaŗaflotes kaŗavīriem 397.120 krituši Klusā okeana kaŗā un 280 Ķīnā. — Pēc „Daily Telegraph" ziņām, kopā ar savu valdību atkāpies Turcijas ministru prezidents Saradžoglu. Prezidents Inonu atkāpšanos pieņēmis un jaunas valdības sastādīšanu uzticējis agrākam republikāņu partijas sekretāram Pekeram, kā partija nesen notikušās pirmās demokratiskās vēlēšanās Turcijā ieguvusi pārliecinošu vairākumu. — Dienvidslavijas ārējās tirdzniecības ministrija paziņojusi, ka, pēc nepilnīgām ziņām, Triestā no aprīļa līdz jūlija vidum nozagts ne mazāk kā 250.000 kg UNRRA's mantu, kas bijušas domātas Dienvidslavijai. — ASV senātors Tomass deklarējis, ka Krievija „bijusi lēna" ziņu sniegšanā par produkciju un tādējādi kavējusi UN pārtikas un lauksaimniecības organizāciju. — Ceļā uz Argentīnu Ņujorkā ieradies Indijas pārtikas misijas priekšsēdis, kās paskaidrojis, ka gadījumā, ja Indija nesaņems palīdzību jau tuvākās nedēļās, tur var sākties chaoss un revolūcija kā politiskā stāvokļa, tā bada dēļ. — Čechoslovakijas valdība noteikusi, ka 18 un 19 g. v. jaunekļiem obligāti jāpalīdz pie ražas ievākšanas. — Kad UNRRA's ģenerāldirektors Lagvardija ieradies **Prāgas** lidlaukā, viņš sagaidīts ar glāzi auksta alus. Acīm redzot, kāds gribējis viņu ar to iepriecināt. Bet tā bijusi aplama rīcība, jo Lagvardija paskaidrojis, ka alu izgatavo no labības un Čechoslovakija tāpēc velti lūdzot, lai paplašina labības sūtījumu izsalkušajai čechu tautai. — Amerikāņu Militārā valdība paziņojusi, ka Lielhesenā ik dienas apcietinot apm. 35 vāciešus, kas no franču joslas mēģina nelegāli ievest cigaretes un kartupeļus. — Angļu Militārās valdības namam **Lebenštetē** uzbrukuši 15 vīru, kas, pēc angļu valdības darbinieku ziņām, „acīm redzot bijuši poļu DP". Pēc apšaudīšanās ar vācu sardzi tie aizdzīti. Uzbrucēji atbraukuši smagā automašīnā, cerēdami laikam atgūt mantas, kas nesen bija konfiscētas, pārmeklējot DP nometni Immendorfā. — **„Pravda"** apsūdz padomju iestādes par to, ka tās nepalīdz bijušiem kaŗavīriem atrast dzīvokļus. Laikraksts izsakās, ka daudzi darbinieki atzīst bijušo kaŗavīru priekšrocības dzīvokļu iegūšanā un izsniedz tiem visāda veida dokumentus, bet pašus dzīvokļus nedod. — **Nirnbergas** starptautiskā tribunālā nolasīts dokuments, kas liecina par vācu nodomu sterilizēt kaŗa laikā miljoniem gūstekņu un „KZ" iemītnieku ar kādu jaunu preparātu. **The Stars and Stripes**

Dienvidslavi noraida itaļu prasības

Parīzē, 11. augustā (UP). — Dienvidslavijas vicepremjērs Kardeljs īpašā ziņojumā „United Press" noraidījis Italijas premjēra de Gasperija argumentus, kas esot „aplami, nepareizi un absurdi." Viņš pārmetis Italijai ekspansijas tieksmes pret Dienvidslaviju. De Gasperija argumenti esot domāti, lai mobilizētu agrāko agresoru pārpalikumus un jaunas grupas, kas vēlas radīt jaunu konfliktu.

Italijas premjērs de Gasperijs, runājot Parīzes miera konferences plēnārsēdē, lūdza savai sagrautai zemei pieņemamākus miera noteikumus, paziņodams, ka 47 milj. itaļu strādājošo esot gatavi piepalīdzēt taisnīgākas un cilvēcīgākas pasaules izveidošanai, bet Italija nevarot raudzīties nākotnē, ja tai atņem visus potenciālos spēkus tās neatkarības sargāšanai un uzkrauj milzīgas reparācijas. Karstas debates miera konferencē izraisīja Albānijas prasība pielaist to konferencē par „konsultātīvu dalībnieci." Jautājuma izlemšanu atlika.

Pēc tam, kad miera konferences komisijā bija pieņemts noteikums, ka arī tādi konferences lēmumi, kas pieņemti ar vienkāršu balsu vairākumu, nododami ārlietu ministru padomei, Molotovs no jauna ierosināja šī jautājuma pārrunāšanu plēnārsēdē, pārmezdams ASV un Anglijai, ka tās bijušas iemesls šai „rupjajai kļūdai." Molotovs izteicās, ka šie balsošanas noteikumi „radīs sajukumu visā konferencē." ASV ārlietu ministrs Berness, atbildēdams Molotovam, teica, ka krievu pārmetumi par to, ka komisiju iespaidojis „anglosakšu bloks", esot „tukša un ļaunprātīga valoda". „Kāpēc tad", jautāja Berness, „visi tie, kas nav vienis prātis ar Padomju Savienību, ir bloks?" „Es domāju", teica Berness, „ka tām tautām, kas sūtījušas savus dēlus kaŗā pāri jūrām, jādod tiesības piedalīties mierā. Es īpaši nostājos pret pārmetumu, ka tie, kas vēlas atzīt šīs tiesības, veicinot trešo pasaules kaŗu." Tālāk Berness izteicās, ka, „lai radītu mieru, vajaga gribu radīt mieru." Runājot par blokiem, viņš jautāja: „Ar kādām tiesībām tie, kas balso kopā ar Padomju Savienību, sauc tos, kas balso pret viņiem, par bloku?" Kamēr Berness runāja, Molotova tulks Pavlovs ātri tulkoja tā vārdus Molotovam un, Bernesam minot „tukšu un ļaunprātīgu valodu", Molotovs pirkstiem bungāja pa saviem ceļgaliem. Delegāti vēlāk ar 15 pret 6 balsīm noraidīja krievu priekšlikumu grozīt pieņemtos konferences noteikumus. Par to balsoja tikai Baltkrievija, Polija, Čechoslovakija, Ukraina, Padomju Krievija un Dienvidslavija.

The Stars and Stripes

SPORTS

A. Vanags spēlēs Francijā, E. Laipenieks startē Šveicē

Viens no Latvijas pašreiz ievērojamākiem futbolistiem Aleksandrs Vanags, kas jau apm. gadu dzīvo **Feldkirchā**, Austrijā, saistījies franču profesionālā vienībā „Racing Club Strassbourg" un šinīs dienās izbrauks uz Franciju, lai **Strasburgā** sāktu profesionāla futbolista gaitas. Vanagam Francijā paredzamas labas sekmes arī basketbolā. Austrijā dzīvojošo latviešu sportistu vidū čakls dalībnieks sacīkstēs joprojām ir skrējējs Edgars Laipenieks. Dzīvodams **Innsbrukā**, viņš ar 16:15,2 min. rezultātu 5.000 m skrējienā šogad ierindojies 3. v. Austrijā. Laipenieks kā Innsbrukas reprezentants startēja arī Austrijas vieglatlētikas meistarsacīkstēs Vīnē 1500 un 5000 m skrējienā. Rezultāti pagaidām vēl nav zināmi. Jūlija sākumā Laipenieks piedalījās sacīkstēs St. Gallenā, Šveicē, kur ieguva 2. v. 5000 m skrējienā. Laipenieks Šveicē startēs atkal 17., 18. un 19. augustā. Tur nokļūt tīko ikviens austriešu sportists, jo Šveicē brīvajā tirgū pēc patikas var pirkt šokolādi, dienvidu augļus, olas, pienu utt., bet kartītes nepieciešamas tikai maizes, gaļas un tauku iegādei. Arī maizes deva 3 reizes pārsniedz Austrijas iedzīvotājiem paredzēto daudzumu.

R. Kalniņš

*

No 22.—25. augustam **Oslo** notiks 3. Eiropas meistarsacīkstes vieglatlētikā, kas pēc kaŗa būs pirmais ievērojamākais vieglatlētikas sarīkojums mūsu kontinentā. Startēs arī Padomju Savienības sportisti. Līdzšinējās 2 Eiropas meistarsacīkstēs vieglatlētikā bez panākumiem nebija arī Baltijas valstu sportistu piedalīšanās. 1934. g. Turinā 50 km soļojumā Eiropas meistara nosaukumu ieguva Jānis Dāliņš. Grūtā sacensība toreiz notika saules tveicē, un Dāliņš startēja nevesels. Apmēram pusceļā viņš jau domāja par izstāšanos, bet, visiem spēkiem piespiezdamies, vājuma brīdi tomēr pārvarēja un izcīnīja Latvijai Eiropas meistara godu. Soļojuma laikā Dāliņš zaudēja 12 kg! Un tomēr — tā bija viena no mūsu lielā sportista visskaistākajām uzvarām. Lodes grūšanā Eiropas meistars kļuva igaunis Arnolds Vidings un Igaunijas panākums lodes grūšanā atkārtojās arī 2. Eiropas meistarsacīkstēs 1938. g. Parīzē, kad visus pārējos konkurentus pārspēja mūsu ziemeļu kaimiņš — igaunis Aleksandrs Krēks, kas pašreiz dzīvo Zviedrijā. Lodes grūdēji jau ilgus gadus bijuši Igaunijas vieglatlētikas lepnums. Augusts Mālšteins, dzīvojot emigrācijā Augsburgā, pērn un šogad ir labākais lodes grūdējs Vācijā. Priekš dažām dienām Eiropas presē parādījās ziņa, ka Heino Lips sacīkstēs Maskavā ar 16,22 m rezultātu sasniedzis jaunu Padomju Savienības rekordu, kas nozīmē arī 1946. g. labāko sasniegumu Eiropā. H. Lips ir igaunis un dzīvo Tērbatā. Viņam šogad vislielākās izredzes uzvarēt Eiropas meistārības izcīņā Oslo. Latvijas rekords lodes grūšanā kopš 1931. g. pieder Jānim Dimzam un ir 15,19 m. Pavisam pasakains izklausās amerikāņa Džeka Torensa pasaules rekords 17,40 m, kam jau kopš 1934. g. ievērojamāk nav tuvojies neviens sportists pasaulē **(Arn. Šmits).** — **Volterdingenas** DP nometnē, 70 km dienvidos no Hamburgas, dzīvo 860 latviešu. Sporta dzīvi vada futbola tiesnesis Roberts Nakelis. Sportistu vidū ir futbolisti V. Kārkliņš (bij. Olimpija), vecās paaudzes spēlētājs Andr. Jesens (LSB) un Skujiņš (US). Pēdējais pašreiz studē Hamburgā. Kaimiņos mīt Igaunijas bij. valsts vienības basketbolists Māls. Gandrīz katru svētdienu notiek dažādas sacīkstes **(Rob. Nakelis).** — **Dīburgā** izveidojusies spēcīga latviešu šachistu vienība, kas pieveica Dīburgas vācu šacha klubu 6,5:3,5 un atkārtojuma spēlē 7,5:2,5. Latviešiem uzvaras guva D. Rubenis, V. Zorgenfreijs, A. Jaunarājs, A. Šidlovskis, V. Zakis, V. Podiņš un Dr. T. Kisle **(A. K.).** — Vieglatlēts Valdis Teteris no Eichštetes pārgājis dzīvot latviešu nometnē **Hanavā (K. Briedītis).** — Sporta propagandas dienā **Eitinas** Baltijas tautu nometnē piedalījās arī Neištates poļu un latviešu sportisti. Notika sacīkstes boksā, futbolā, volejbolā un galda tennisā. Mūsu bij. meistari K. Bīleskalns un Aleks. Ozoliņš demonstrēja svaru celšanu **(E. Miesnieks).** — Uz dzīvi **Vircburgā** pārgājušas basketbolistes Rubule, Grava un Sudraba. Viņas veidos ievērojamu pastiprinājumu vietējai latviešu basketbola vienība **(G. Grieze).** — Augsburgas latviešu šachisti **Eslingenā,** spēlējot pie 11 galdiņiem, zaudēja Eslingenas tautiešiem 2,5:8,5. Abu vienību labāko spēlētāju sacensībā Strazdiņš (E.) pieveica Kalniņu (A.) un Blūms (E.) Krūmiņu (A.). Arī ātrspēlē eslingenieši uzvarēja 38:26 **(V. Čika).** — **Rīgas** „Dinamo" vienība piedalās Padomju Savienības meistarsacīkstēs futbolā. Rīdzinieki uzvarēja Tallinas „Dinamo" 5:1, kareļu-somu izlasi 2:0 un Ļeņingradā ar Kirova vārdā nosauktās rūpnīcas vienību spēlēja 2:2 neizšķirti. Pēdējā sacīkstē Rīgas vienpadsmita labākie spēlētāji bija M. Levitānuss, Sudmalis, Pakalns un Kuzmins. Tā savā ziņojumā no Ļeņingradas raksta Dobelis **(„Cīņa"** Rīgā).

Sludinājumi

Piederīgos un draugus m. Jānis Lapiņš, dz. 14. 24. 6. Rīgā, Vārnu 3: Latvian Camp, Granum, Wertheimerstr. 26, Hameln (20). 3323

FEĻETONS

Kalorija

Pirmā iepazīšanās ar kaloriju man iznāca pagājušā vasarā, kad sākās nometņu laikmets. Līdz tam par kalorijas esamību nezināju, jo Latvijā maizes, desu un sviesta bija diezgan.

Viss iesākās tā. Sekodams laika garam un gaŗam laikam tāpat kā liela daļa apzinīgāko tautiešu, sāku braukt no nometnes uz nometni. Vienā dievputniņu ligzdā sastapos ar vecu draugu, kas tūdaļ pēc sasveicināšanās noprasīja: „Nu, cik jūsu nometnē kaloriju?"

Lai mani nenoturētu par nejēgu, droši teicu: „No sākuma bija tā ap astoņdesmit, bet nu jau būs ap četri simti."

„Va' tu traks! Tad jau jūs dzīvojat gandrīz badā?"

„O, nē! Paēduši esam it labi."

„Ko nu stāsti!" draugs neatlaidās. „Cik tu teici kaloriju dienā?"

„Pagaidām saņemam maizi, desas, taukus, cukuru un siltas pusdienas, bet drīz sākšot izsniegt arī kalorijas, tikai transporta jautājums vēl jānokārto," arī es neatlaidos, jo nevarēju ierādīt, ka mūsu nometne sliktāka par viņējo.

Draugs skatījās manī kā makšķernieks, kas pēc lielā piecirtiena sapala vietā auklas galā ierauga vingrojam paša uzsprausto slieku.

„Bet, cilvēk! Tu, kā redzu, nemaz nezini, kas ir kalorija!" viņš izsaucās.

Tā es guvu pirmās ziņas par kalorijām, kas vēlāk radīja apvērsumu mūsu nometnē.

Pārbraucis mājā, steidzos arī citus iemītniekus informēt par kaloriju. Tad nu arī sākās! Cik vēl pilsētas veikalos bija palicis zīmuļu un papīra, tas viss trīs stundu laikā bija izpirkts. Šis apstāklis bija pamats baumām par trešā pasaules kaŗa tuvošanos. Tad sākās rēķināšana. Iznākums bija tāds, kas apdraudēja ne tikai nometnes, bet arī tuvākās apkārtnes sabiedrisko mieru un drošību. Kaloriju skaits svārstījās no 112 līdz 23748, bet vienāda iznākuma nebija nevienam. Līdz ar to sākās runas par ieraušanu, piesavināšanos, onkuļu būšanām.

Lai neizceltos pilsoņu kaŗš, runasvīri nolēma dibināt speciālu komisiju kalorijas pētīšanai. Komisija uztraukto tautu toreiz gan nomierināja, bet kalorijas ietekme nav beigusies vēl tagad. Lai gan komisija tagad jau kļuvusi par pastāvīgu iestādi, tā tomēr nav varējusi novērst trīs valdības gāšanas, divi opozicijas un vienu opozicijas opoziciju. Visvairāk no kalorijas tomēr ciešu es pats. Mani moca sirdsapziņas pārmetumi, ka tieši es kalorijas bacili ievazāju mūsu nometnē. Līdz tam mēs bijām paēduši un mierā ar to, ko mums izsniedza, bet tagad katram devas saņēmējam kaloriju aprēķināšanas tabula rokās un rēķināšana nebeidzas. Vēl gan neesam aprēķinājuši kādās konservu kārbās vairāk kaloriju — baltās vai dzeltenās.

Grozgalvītis

„Latviešu Vēstneša" izdevējs un atbildīgais redaktors — Publisher and Editor-in-Chief: Viktors Baltkājis. Redakcijas kollēģija: Aleksandrs Balodis, Viktors Baltkājis un Arturs Tīlmanis. Redakcijas adrese: „Latviešu Vēstnesis" (Latvian News Bulletin), Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b).

„Latviešu Vēstneša" 2 mēnešu abonements ar piesūtīšanu maksā 8 markas, pusgada abonements — 20 marku. Atsevišķa numura cena 50 feniņu. Tuvinieku meklēšanas sludinājumi, publicējot vienreizēji, 3 markas un sludinājuma atkārtojums vēl 2 markas par meklējamo personu. Pārējie sludinājumi 2 markas par rindu. Pustreknā salīnesim" no amerikāņu okupācijas joslas piesūtāmi ar pasta pārvedumu pēc adreses: „Latviešu Vēstnesis", Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b); no angļu joslas iemaksas piesūtāmas vai nu ierakstītās vēstulēs tieši izdevniecībai Dillingenā vai arī ar pasta naudas pārvedumu Lidijai Dravniecei, Latvian Camp „Frische Quelle", Hiddesen bei Detmold, Lippe (21), atsēviški par to paziņojot izdevniecībai; no franču joslas iemaksas sūtāmas ierakstītās vēstulēs tieši izdevniecībai. Abonementi atjaunojami 2 nedēlas pirms to izbeigšanās. Maksājumus var nokārtot arī „Latviešu Vēstneša" pārstāvjiem, kuŗu vārdi un adreses publicēti laikrakstā. Par laikraksta savlaicīgu nesaņemšanu vai abonementa pārtraukšanu techniku iemeslu dēļ izdevniecība atbildību neuzņemas. Neizlietotos manuskriptus autoriem nosūta atpakaļ, ja pielikta klāt sev pašam adresēta, ar vajadzīgām pastmarkām apmaksāta aploksne.

„Latviešu Vēstneša" pelņas tiro atlikumu izlieto latviešu bēgļu un kaŗavīru aprūpes vajadzībām.

Printed by Manz, Dillingen. — 12.000